

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINNIN (EVAUS) KÄYNNISTÄMINEN

87/0.05/2020

KHALL § 84

Hyvinvointitoimikunta on esittänyt kokouksessaan 30.1.2020 kaupunginhallitukselle, että se päättää evauksen käynnistämisen aloittamisesta Oulaisissa. Toimikunta totesi myös, että viranhaltijat tarvitsevat koulutuksen aiheeseen.

Vaikutusten ennakoarvioinnilla tarkoitetaan päätösesitysten vaikutusten arviointia etukäteen ja se tulee kytkeä osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen arviointiin. Kuntaliiton hallitus on 8.6.2011 hyväksynyt kuntien ja kuntayhtymien luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja valmistelijoille sekä soveltuvin osin kuntien liikelaitoksille tarkoitetun suosituksen koskien ennakkovaikutusten arviointia.

Suosituksen mukaan päättäjien tulee tarkastella useita erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

- 1) Kuntalaisvaikutuksilla eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksilla tarkoitetaan päätösesityksen vaikutuksia, jotka voivat kohdistua yhtäältä kunnan palveluja käyttäviin henkilöihin ja toisaalta henkilöihin, jotka asuvat kunnassa mutta eivät käytä palveluja (potentiaaliset asiakkaat). Ihmisiin kohdistuvissa vaikutuksissa tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä sekä niiden jakaantumista.
- 2) Ympäristövaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.
- 3) Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.
- 4) Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä. Taloudellisiin vaikutuksiin kuuluvat myös yritysvaikutukset, eli se miten kunta mahdollistaa alueellaan yritystoimintaa.

Vaikutuksia tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä.

Päätösesityksissä esitetään vaihtoehtoja ja valmistelijan esityksen rinnalle nostetaan ainakin nollavaihtoehto (= kuvaus siitä, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään). Suosituksen mukaan kunnan tulee linjata itselleen, mitkä asiat on tarpeen ottaa ennakoarvioinnin kohteeksi. Kunnan on hyvä keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä, joilla on merkittäviä vaikutuksia.

Tehdyt ennakoarvioinnit eli EVA:t kootaan kunnassa vuosittain yhteen tarkastuslautakunnan laatimaan arviointikertomukseen kunnan muun

arviointitiedon kanssa, jossa arvioidaan sitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tämä on osa kunnan tilinpäätöksen tarkastusta, ja se perustuu kuntalain 71 §:ään.

Oheismateriaalina on Kuntaliiton, STM:n ja THL:n kaavio ennakoarvioinnin toteuttamisen vaiheista.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus palauttaa asian hyvinvointitoimikunnalle valmisteltavaksi. Päätösten vaikutusten ennakoarviointia koskevan Kuntaliiton suosituksen mukaan vaikutusten ennakoarvioinnilla tarkoitetaan päätösesitysten arviointia etukäteen ja ennakoarviointi tulee kytkeä osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua ja toteutuksen arviointia. Tästä syystä sitouttamisessa ennakkovaikutusten arviointiin tarvitaan koulutusta paitsi valmistelusta vastaaville viranhaltijoille myös päätöksentekijöille. Hyvinvointitoimikunnan edellytetään tekävän evauksen käyttöönottosuunnitelman, joka sisältää koulutusosion, käyttöönoton laajuuden (asiat, toimielimet, viranhaltijat) sekä aikataulun.

Kaupunginhallitus: Hyväksyttiin yksimielisesti.